

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
SESSION DE 1933-1934		N° 93	
		SÉANCE du 25 Janvier 1934	VERGADERING van 25 Januari 1934
		ZITTINGSJAAR 1933-1934	

**PROJET DE LOI MODIFIANT
LA LOI DU 15 MAI 1912 SUR LA PROTECTION
DE L'ENFANCE**

EXPOSÉ DES MOTIFS

MADAME, MESSIEURS,

De la combinaison de l'article 64, alinéa premier, de la loi du 15 mai 1912, avec les dispositions des lois de procédure pénale auxquelles il renvoie, il résulte que, dans l'état actuel de la législation la personne lésée par un fait qualifié infraction, commis par un mineur justiciable du juge des enfants, a, comme en matière correctionnelle, non seulement le droit d'intervenir pour obtenir la réparation de ce préjudice, devant ce juge saisi par la citation du ministère public, mais encore le droit, en saisissant directement ce juge ou le juge d'instruction, de mettre en mouvement l'action pour l'application des mesures de garde, d'éducation ou de préservation.

Mais, en vertu de l'article 32 de la même loi, à la différence de ce qui existe en matière correctionnelle, le droit d'appel lui est refusé, même en ce qui concerne ses seuls intérêts civils, et l'enfant ou ses parents ou tuteurs ou personnes qui en ont la garde, n'ont ce droit, même en ce qui concerne leurs condamnations civiles comme en ce qui concerne les mesures de garde, d'éducation et de préservation, que pour autant que la décision du juge ait eu pour effet de leur enlever l'enfant; enfin toute autre personne déclarée civilement responsable du fait de l'enfant, par exemple son instituteur, n'a, en aucun cas, ce droit d'appel.

Au contraire, le droit d'appel du ministère public est général et s'applique à toutes les décisions prises par le juge sur ses réquisitions.

Ce régime est l'objet de justes critiques.

Les raisons qui justifient le droit de la partie civile de mettre, en matière répressive, l'action publique en mouvement, pour suppléer à l'inaction

**WETSONTWERP
TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 15 MEI 1912
OP DE KINDERBESCHERMING**

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Als men artikel 64, eerste alinea, van de wet van 15 Mei 1912 in verband brengt met de bepalingen van de wetten op de strafvordering waar dat artikel naar verwijst, blijkt dat, in den tegenwoordigen staat van de wetgeving, de persoon, die nadeel ondergaat wegens een misdrijf genoemd feit, gepleegd door een door den kinderrechtter te vonnissen minderjarige, niet alleen, zooals in correctionele zaken, het recht heeft voor den rechter bij wien de zaak door de dagvaarding van het openbaar ministerie aanhangig gemaakt werd tusschen te komen om de vergoeding van die schade te bekomen, maar daarenboven nog het recht, door de zaak rechtstreeks bij dien rechter of den onderzoeksrechter aan te brengen, de vordering tot toepassing van de maatregelen tot bewaking, opvoeding of behoeding te doen inzetten.

Maar, krachtens artikel 32 van dezelfde wet wordt hem, in tegenstelling met wat in correctionele zaken geschiedt, het recht om hooger beroep in te stellen ontzegd, zelfs wat zijn uitsluitend burgerlijke belangen betreft, en het kind, of zijn ouders, of voogden, of personen die met de zorg over het kind belast zijn, hebben, zelfs wat hun burgerlijke veroordeelingen betreft, evenals wat betreft de maatregelen tot bewaking, opvoeding en behoeding, dit recht alleen, voor zoover de beslissing van den rechter voor gevolg gehad heeft hun het kind te ontnemen; ten slotte heeft geen enkel ander persoon, die burgerlijk verantwoordelijk verklaard wordt voor de door het kind gepleegde feiten, bij voorbeeld zijn onderwijzer, in geen enkel geval dit recht om hooger beroep in te stellen.

Het recht van het openbaar ministerie tot het instellen van hooger beroep is, daarentegen, algemeen en van toepassing op al de door den rechter op zijn vorderingen genomen beslissingen.

Tegen dat regime worden terecht bezwaren ingebracht.

De redenen, die het recht van de burgerlijke partij wettigen om, in strafzaken, de publieke vordering te doen inzetten, om in het niet-optreden van het open-

du ministère public, n'existent pas lorsqu'il s'agit de traduire un enfant, qui n'est pas et ne peut pas être un délinquant, devant la juridiction infantile.

Par contre, le jugement rendu sur l'action portée devant le juge des enfants par le ministère public, organe de la société, a, en ce qui concerne l'existence ou la non-existence du fait relevé à charge de l'enfant, autorité de chose jugée *erga omnes*, donc vis-à-vis de la personne lésée; en conséquence il est juste que, l'action intentée, elle puisse y intervenir.

Lui refuser ce droit impliquerait la nécessité d'enlever, par une disposition spéciale, dérogaire au droit commun, cette autorité de chose jugée à la décision du juge des enfants. Cet expédient aurait le grave inconvénient de rendre possible une contradiction entre la décision du juge des enfants et celle de la juridiction civile, contradiction qui ne serait pas sans porter atteinte à l'autorité de ces décisions.

La faculté de se constituer partie civile offre incontestablement pour la partie lésée des avantages appréciables. Elle lui permet, notamment, d'éviter des frais élevés de procédure (assignation, avoué); elle réalise une économie de temps.

Le projet maintient donc la compétence du juge des enfants pour statuer sur les restitutions et dommages-intérêts de la partie lésée et le droit pour celle-ci d'intervenir à cette fin devant lui, sauf, cela va sans dire, dans le cas de l'article 14 (correction paternelle); il étend ce droit d'intervention à toute personne intéressée, par exemple une personne civilement responsable qui n'aurait pas été mise en cause; mais il limite expressément ce droit aux seuls intérêts civils en cause, de sorte qu'il ne peut s'exercer que si l'action du ministère public est intentée et il reste sans influence sur celle-ci.

Au ministère public, seul, appartiendra désormais le droit de saisir la juridiction infantile, même s'il s'agit d'un fait comportant la qualification d'une infraction dont la poursuite est réservée par la législation actuelle à une administration publique; mais, dans ce cas, l'action du ministère public sera subordonnée à la plainte de cette administration, qui interviendra éventuellement dans l'instance pour la sauvegarde de ses intérêts.

C'est le système consacré par la loi française du 22 février 1921.

Lorsque le fait imputé à l'enfant revêt la qualification d'une infraction dont, en vertu de la législation en vigueur, la poursuite n'est recevable que sur la plainte de la partie lésée, cette restriction continuera

baar ministerie te voorzien, bestaan niet wanneer het geldt een kind, dat geen delinquent is en het niet kan zijn, voor den kinderrechtter te brengen.

Daarentegen heeft het vonnis, gewezen op de vordering, die door het openbaar ministerie als tolk van de maatschappij vóór den kinderrechtter wordt gebracht, wat betreft het bestaan of het niet bestaan van het feit dat het kind ten laste gelegd wordt, kracht van gewijsde *erga omnes*, dus tegenover den benadeelden persoon; het is derhalve rechtvaardig, dat bedoelde persoon in de ingestelde vordering kunne tusschenkomen.

Hem dit recht te weigeren zou de noodzakelijkheid insluiten, door een bijzondere van het gemeen recht afwijkende bepaling, aan de uitspraak van den kinderrechtter die kracht van gewijsde te ontnemen. Dat middel zou het groot nadeel hebben een tegenstrijdigheid mogelijk te maken tusschen de uitspraak van den kinderrechtter en die van de burgerlijke rechtsmacht, tegenstrijdigheid die ongetwijfeld afbreuk zou doen aan het gezag van die uitspraken.

Het recht om zich burgerlijke partij te stellen levert voor de benadeelde partij onbetwistbaar aanmerkelijke voordeelen op. Het laat aan bedoelde burgerlijke partij onder meer toe, hooge proceduurskosten (dagvaarding, pleitbezorger) te vermijden; het doet tijd winnen.

In het ontwerp wordt derhalve de bevoegdheid van den kinderrechtter behouden om uitspraak te doen over de teruggaven en schadevergoedingen van de benadeelde partij en het recht voor die burgerlijke partij om met het oog daarop, voor den kinderrechtter tusschen te komen, behalve, dat spreekt van zelf, in het geval van artikel 14 (bestrafving door de ouders); het breidt dat recht van tusschenkomst uit tot elken belanghebbenden persoon, bij voorbeeld: een burgerlijk aansprakelijken persoon die niet in de zaak zou betrokken geweest zijn; maar het beperkt uitdrukkelijk dit recht alleen tot de burgerlijke belangen die in het geding betrokken zijn, zoodat het slechts kan uitgeoefend worden indien de vordering van het openbaar ministerie ingesteld is en het blijft zonder invloed op die vordering.

Alleen het openbaar ministerie zal voortaan het recht hebben de zaak bij den kinderrechtter aanhangig te maken, zelfs wanneer het een feit geldt, dat gequalificeerd wordt als een misdrijf, waarvan de vervolging door de tegenwoordige wetgeving aan een openbaar bestuur voorbehouden wordt; maar in dat geval, zal de vordering van het openbaar ministerie afhankelijk zijn van de klacht van dat bestuur, dat eventueel in het geding zal tusschenkomen om zijn belangen te vrijwaren.

Het is het stelsel dat door de Fransche wet van 22 Februari 1921 aangenomen werd.

Wanneer het feit dat het kind ten laste gelegd wordt gequalificeerd wordt als een misdrijf waarvan, krachtens de thans van kracht zijnde wetten, de vervolging niet ontvankelijk is dan op klacht van de

à s'appliquer à l'action du ministère public devant le juge des enfants, en vertu du renvoi à cette législation que contient l'article 64 de la loi du 15 mai 1912.

Aux termes des dispositions du Code d'instruction criminelle, applicables à la matière en vertu de cet article 64, le ministère public a le droit, et le projet le lui conserve, de citer devant le juge des enfants le mineur et les personnes civilement responsables, pour les faire condamner aux frais et aux restitutions; mais la demande des dommages-intérêts doit, en principe, comme sous la législation actuelle, émaner de la partie lésée, par voie d'intervention.

A ce principe, la loi du 15 mai 1912, à l'exemple d'ailleurs de l'article 85 du Code rural, apporte une heureuse dérogation. Le second alinéa de l'article 24 porte :

« Si les dommages-intérêts n'excèdent pas 50 francs, le juge pourra les adjuger sur la plainte de l'intéressé, visée par le bourgmestre et accompagnée d'un procès-verbal d'évaluation du dommage, dressé sans frais par ce fonctionnaire. »

Cette disposition a été introduite pour assurer, à l'égard des parents du mineur, une répression particulièrement efficace et prompte, d'infractions peu graves (maraudage, délits forestiers, menus larcins) commis par l'enfant, souvent à leur profit et à leur instigation.

Mais la somme de 50 francs à laquelle est limité le champ d'application de la disposition est actuellement manifestement insuffisante.

Le projet la porte à 500 francs.

Les raisons qui justifient l'intervention en première instance de ceux dont le fait imputé à l'enfant affecte les intérêts civils, commandent de leur concéder le droit d'appel dans les limites de leurs intérêts civils, et, par réciprocité, de reconnaître le même droit aux parties contre lesquelles ils ont poursuivi la protection de ceux-ci, c'est-à-dire à l'enfant, aux parents, tuteur et personnes ayant sa garde. Dès lors, la restriction à leur droit d'appel que consacre la loi du 15 mai 1912 ne se comprend plus. Enfin, le ministère public doit conserver le droit d'appel que lui attribue cette loi.

L'extension du droit d'appel de l'enfant et de ses représentants aux décisions qui l'atteignent, même sans le leur enlever, se justifie d'ailleurs par le pré-

benadeelde partij, zal die beperking van toepassing blijven op de vordering van het openbaar ministerie voor den kinderrechtter, krachtens de verwijzing naar die wetten, die in artikel 64 van de wet van 15 Mei 1912 vervat is.

Naar luid van de bepalingen van het Wetboek van strafvordering, die krachtens dat artikel 64 in dezen van toepassing zijn, heeft het openbaar ministerie het recht, — en het ontwerp laat het ongewijzigd — om den minderjarige en de burgerlijk aansprakelijke personen voor den kinderrechtter te dagen ten einde ze in de kosten en tot de teruggaven te doen verwijzen; maar de eisch tot schadevergoeding moet principieel, evenals onder de tegenwoordige wetgeving bij wijze van tusschenkomst uitgaan van de benadeelde partij.

Naar het voorbeeld trouwens van artikel 85 van het Veldwetboek, wordt door de wet van 15 Mei 1912, een afwijking van dit principieel ingevoerd, die heilzaam mag genoemd worden. De tweede alinea van artikel 24 luidt :

« Indien de schadevergoeding niet meer dan 50 fr. bedraagt, mag de rechtter die toewijzen, op aanklacht van den belanghebbende, geïssueerd door den burgemeester en vergezeld van een proces-verbaal tot raming der schade, opgemaakt door dezen ambtenaar ».

Die bepaling werd ingevoerd om, jegens de ouders van den minderjarige, voor een bijzonder doeltreffende en spoedige bestraffing te zorgen, van niet al te zware misdrijven (strooierij, boschmisdrijven, geringe diefstallen) die door het kind dikwijls ten behoeve van de ouders en op hun aanstoking gepleegd werden.

Maar het bedrag van 50 frank tot hetwelk het toepassingsgebied van de bepaling beperkt is, is thans klaarblijkelijk ontoereikend.

Het ontwerp voert dat bedrag op tot 500 frank.

De redenen die de tusschenkomst in eersten aanleg rechtvaardigen van hen, wier burgerlijke belangen door het aan het kind ten laste gelegde feit gekrenkt zijn, vergen dat hun, binnen de grenzen van hun burgerlijke belangen, het recht verleend wordt om hooger beroep in te stellen, en, omgekeerd, dat hetzelfde recht toegekend wordt aan de partijen, tegen welke zij de bescherming van die belangen vervolgd hebben, d. i. aan het kind, aan de ouders, aan den voogd en aan de personen wien de bewaking over het kind werd opgedragen. Maar dan heeft ook de beperking van hun recht om hooger beroep in te stellen, zooals die door de wet van 15 Mei 1912 gehuldigd wordt, geen reden van bestaan meer.

Het openbaar ministerie ten slotte, moet het door die wet toegekende recht om hooger beroep in te stellen behouden.

De uitbreiding, ten behoeve van het kind en van zijn vertegenwoordigers, van het recht om hooger beroep in te stellen, tot de beslissingen die het kind

judice moral et matériel que la seule constatation du fait relevé cause à l'enfant et à ses parents.

Telles sont les règles qu'établit l'article III du projet.

Celui-ci ne renferme aucune disposition transitoire : étant de procédure, la loi proposée s'appliquera, conformément aux principes généraux, aux procédures en cours. Les principes qu'elle consacre sont tels que leur application à ces procédures est conforme à tous les intérêts en cause.

Le Ministre de la Justice,

P.-E. JANSON.

PROJET DE LOI

ALBERT, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre Nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article premier.

Les dispositions suivantes sont insérées dans la loi du 15 mai 1912, après l'article 30 :

Art. 30bis. — Sauf le cas prévu à l'article 14, l'action pour l'application des mesures de garde, d'éducation et de préservation, ne peut être exercée que par le ministère public, même si la poursuite du chef du fait qualifié infraction est réservée, d'après les lois en vigueur, aux administrations publiques; mais, dans ce cas, l'action du ministère public n'est recevable que si l'administration intéressée a porté plainte.

Art. 30ter. — L'intervention de cette administration et celle de la partie lésée ou de toute autre personne intéressée se limitent à la poursuite de leurs intérêts civils; elles ne sont pas recevables devant le juge d'instruction.

Art. 30^{quater}. — Si les dommages-intérêts n'excèdent pas 500 francs, le juge, saisi par la citation du ministère public, les adjuge à la partie lésée sur sa plainte visée par le bourgmestre et accompagnée d'un procès-verbal d'évaluation du dommage, dressé sans frais par ce fonctionnaire.

treffen, zelfs zonder het hun te ontnemen, is trouwens gewettigd door het zedelijk en stoffelijk nadeel dat de vaststelling alleen van het ten laste gelegde feit, aan het kind en aan zijn ouders veroorzaakt.

Dat zijn de regels, die door artikel III van het ontwerp ingevoerd worden.

Bedoeld ontwerp bevat geen enkele overgangsbepaling : daar de voorgestelde wet een proceduurnwet is, zal zij, overeenkomstig de algemeene beginselen, van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen. De er in gehuldigde beginselen zijn van dien aard dat hun toepassing op die rechtsgedingen strooken met al de er in betrokken belangen.

De Minister van Justitie,

P.-E. JANSON.

WETSONTWERP

ALBERT, KONING DER BELGEN,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op voorstel van Onzen Minister van Justitie,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUTEN :

Onze Minister van Justitie is gelast, in Onzen Naam, bij de Wetgevende Kamers, het wetsontwerp in te dienen waarvan de inhoud volgt :

Artikel één.

De volgende bepalingen worden in de wet van 15 Mei 1912, na artikel 30, ingevoegd :

Art. 30bis. — Behoudens het in artikel 14 voorziene geval, kan de vordering tot toepassing van de maatregelen tot bewaking, opvoeding en behoeding, slechts door het openbaar ministerie uitgeoefend worden, zelfs indien de vervolging uit hoofde van het als misdrijf gequalificeerde feit, volgens de van kracht zijnde wetten, aan de openbare besturen voorbehouden is; maar, in dat geval, is de vordering van het openbaar ministerie slechts ontvankelijk indien het betrokken bestuur een aanklacht ingediend heeft.

Art. 30ter. — De tusschenkomst van dat bestuur en die van de benadeelde partij of van om het even welk ander belanghebbenden persoon, is beperkt tot de vervolging van hun burgerlijke belangen; zij is niet ontvankelijk voor den onderzoeksrechter.

Art. 30^{quater}. — Indien de schadevergoeding niet meer dan 500 frank bedraagt, wijst de rechter, bij wien de zaak door de dagvaarding van het openbaar ministerie aanhangig gemaakt werd, die toe aan de benadeelde partij, op haar aanklacht gevisceerd door den burgemeester en vergezeld van een proces-verbaal tot raming der schade, kosteloos opgemaakt door dezen ambtenaar.

Art. 2.

Le second alinéa de l'article 24 de la loi du 15 mai 1912 est abrogé.

Art. 3.

Le premier alinéa de l'article 32 de la dite loi est abrogé et remplacé par la disposition suivante :

Les décisions du juge des enfants sont susceptibles d'appel :

dans toutes leurs dispositions, de la part de l'enfant et des parents, tuteur ou personnes qui ont sa garde;

de la part du ministère public, en tant qu'elles portent sur l'action pour l'application des mesures de garde, d'éducation et de préservation, sur les frais, les restitutions et, dans le cas de l'article 30^{quater}, sur les dommages-intérêts;

de la part des administrations, des personnes lésées ou civilement responsables ou des autres intéressés intervenus en première instance, quant à leurs intérêts civils.

Donné à Bruxelles, le 23 janvier 1934.

Art. 2.

De tweede alinea van artikel 24 van de wet van 15 Mei 1912 vervalt.

Art. 3.

De eerste alinea van artikel 32 van bedoelde wet is opgeheven en door de volgende bepaling vervangen :

De uitspraken van den kinderrechtter zijn vatbaar voor hooger beroep :

in al hun bepalingen, vanwege het kind alsook vanwege de ouders, den voogd of de personen wien de bewaking van het kind opgedragen is;

vanwege het openbaar ministerie, voor zoover die uitspraken betrekking hebben op de vordering tot toepassing van de maatregelen tot bewaking, opvoeding en behoeding, op de kosten, de teruggaven en, in het geval van artikel 30^{quater}, op de schadevergoeding;

vanwege de besturen, de benadeelde of burgerlijk aansprakelijke personen of de andere belanghebbenden, die in eersten aanleg, met betrekking tot hun burgerlijke belangen, tusschengekomen zijn.

Gegeven te Brussel, den 23^e Januari 1934.

ALBERT

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

VAN 'S KONINGS WEGE :

De Minister van Justitie,

P.-E. JANSON.